

די לעצטע

עירי ריב בני ייטעס

נייע "חתימות מזוייפיים" זענען נתגלה געווארן

פסל'עט ער דעם גאנצן שטר. וינט לעצטע וואך, האלטן מיר שוין ב"ה ביי 9 פאלטע חתימות. עס איז די וואך צוגעקומען נאך 6 רבנים וואס האבן מודיע געווען, אז זיי האבן קיינמאל נישט געחתמ'עט אויף דעם דערמאנטן קול קורא, הלא הם הרבנים הגאונים דפלעטבוש, (1) הרב שמואל טייטלבוים שליט"א רב דקהל ישועת חיים, (2) הרב מאיר שיינבערג רב דקהלת אורח חיים, (3) הרב חיים צבי זענגעלבוים שליט"א אבד"ק וויען, (4) הרב ישראל לייטער שליט"א רב דקהל כנסת ישראל, (5) הרב יהודה לייב ליסקער שליט"א רב ביהמ"ד איסט פיפט סט., (6) הרב שמחה רוזנבלט שליט"א רב דקהל זכרון אלימלך. און לויט ווי מיר זענען אינפארמירט וועט די אנדערע וואך די רשימה גרעסער ווערען. ביי אונז, זענען זייערע פעלשונגען שוין ליידער מער נישט קיין חידוש, ווייל די גאנצע מערכה פון דער "כת הידוע" קעגן סיי וואס פאר אן עירוב אין ברוקלין, במשך די לעצטע 21 יאהר, איז געווען פול מיט פאשידענע זיפיים וסילופים.

פונעם בני יששכר ביז'ן חידושי הרי"ם

איז פארגעקומען דעם לעצטען זונטאג אין "תורה ויראה" האלל. נו, אזוי די טעמע פון עירוב גייט נישט אראפ פון די ארענע אין בארא פארק, אפילו בשעת א דינער, האט דער אנטווערפענער גאסט פארציילט א מערקווירדיגער פארזעצונג אויף זייט 3

פלעטבוש - די לעצטע וואך, איז מען געוואויר געווארן, אז פון צווישען די 70 רבנים החותמים אויף די פלעטבוש'ער "קול קורא" קענען עירוב, האבן עטליכע מודיע געווען, אז זייערע חתימות זענען געפעלשעט געווארען, ווייל זיי האבן קיינמאל נישט געחתמ'עט אויף דעם נוסח וואס איז נתפרסם געווארן אין די צייטונגען. הגאון הרב פאם שליט"א ראש ישיבת תורה ודעת איז געווען געשטוינט ווען ער האט געזען זיין געדרוקטע חתימה אויף יענעם נוסח. הגאון הרב אביגדור מיללער שליט"א האט דאס אפילו איבער געזחור'עט ביי זיין וואכענדיגער שיעור, און מ'קען הערן קלאר אויפן טעיפ (#E-232), ווי ער זאגט אז ער האט קיינמאל נישט געחתמ'עט א קעגן דעם עירוב, און ער האט קיינמאל נישט געזאגט קיין מיינונג אין דעם דאזיגן ענין. הרה"ג ר' פנחס ישראל הלוי גארניש שליט"א שרייבט דאס אפילו בכתב. דערויף האבן מיר א כלל אז "עדות שבטלה מקצתה, בטלה כולה!" און כידוע א שטר וואס איין חתימה דערפון איז מזוייף,

בארא פארק - די וואך איז אין בארא פארק געווען צו גאסט, א גאר חשוב'ע איד פון אנטווערפן, מוקני חסידי גור, וואס ער איז געקומען אלץ שליח נאמן פון "איחוד מוסדות גור", זיך משתתף זיין אין דעם דינער לטובת "מתיבתא בית ישראל" וואס

א שבת'דיגע הכנסת ספר תורה אין וויליאמסבורג

אגב, אין "דער בלאט" פון פ' בחוקותי (עמוד 33), אונטע'ן קעפל "וואס דער רבי האט דערציילט", ווערט דערמאנט אזאך וואס איז נוגע לענינו, וז"ל: "אין שנת תש"מ לפ"ק איז אויסגעפאלן די צווייטע טאג שבועות אום שבת קודש... און כ"ק אדמו"ר מסאטמאר שליט"א האט אריין געגעבן א ספר תורה אין ביהמ"ד הגדול אין וויליאמסבורג לע"נ רביה"ק מסאטמאר וי"ע. די ס"ת איז ארויס פונעם הויז פון קרית יואל'ער רב שליט"א אין וויליאמסבורג..."

פרעגט זיך די שאלה, אויב איז ברוקלין א רשות הרבים דאורייתא, אדער אפילו נאר א ספק וחשש רה"ר דאורייתא, ווי האט מען געמעקט אריינגעבען א ספר תורה אום שבת קודש? ס'איז דאך נישט קיין חילוק צו דער עירוב איז געמאכט געווארן ספעציעל פאר א צוועק ווי הכנסת ספר תורה, אדער פאר דעם אמת'ן צוועק פארוואס חז"ל האבן מתקן געווען עירובין. ווידער אויב מ'האט געפיערט ספר תורה'ס ברחובה של עיר, ווייל די גדולי הפוסקים מאז ומקדם האבן געהאלטן אז מיר האבן היינט נישט קיין רשות הרבים דאורייתא נאר א "כרמלית", פרעגט זיך די קשיא "מה נשתנה" בארא פארק פון וויליאמסבורג, איז דען נישט וויליאמסבורג א חלק פון ברוקלין פונקט ווי בארא פארק?

וויליאמסבורג - שבת פ' אמור העעל"ט איז בעצם יום השבת אריינגעפירט געווארן א נייע ס"ת אין ביהמ"ד הגדול בית יצחק דספינקא אויף קיעפ סטריט. אלע ספר תורה'ס פון ביהמ"ד האט מען ארויסגעטראגען אויף די גאס מקבל פנים זיין דעם נייעם באצירטע ס"ת וואס מ'האט געברענגט פון אריבער די גאס, ווייל "מען האט געמאכט אן עירוב ספעציעל אויף דעם שבת, כדי צו קענען אריינפירן די ס"ת אין בית המדרש". אט די נייעס איז געווען אפגעדרוקט אין "דער-איד" (פון פ' בהר תש"ס עמוד 6), נאכדעם וואס וואך איין וואך אויס איז געדרוקט אין "דער איד" די פאלשע פראפאגאנדע אז ברוקלין האט א דין פון "רשות הרבים דאורייתא", און דערפאר זאל נישט העלפן קיין עירוב, און די וואס זענען מטלטל אין ברוקלין זענען "מחלי שבת" ר"ל.

ווי שעהמט מען זיך נישט צו שאפן אזא מין בזיון התורה, אזא מין בלבול המוח ביים ציבור, פון איין זייט האקן קעגן אן עירוב, צוליב חששות פון חילול שבת דאורייתא, און פון דער אנדערער זייט, פייפן אויפן "את שבתותי תשמורו" בפומבי, מיט מטלטל זיין ספרי תורה אום שבת, ברחובה של עיר, נישט דורך גוים, נאר דורך חסידים ואנשי מעשה, בהשתתפות רבנים, דיינים, אדמו"רים, ואין פוצה פה ומצפצף...

איינע אלן פארשער'ס

די לעצטע עירוב נייעס

עדיטאריעל:

א "גאסט" אין שטאט

די וואך מיטוואך, האט "אחד הרבנים", בן בלי שם, אפעליערט צו אונזערע וויבלעך "להבוות בעליהן בעיניהן", זאלן נישט מושפע ווערן פון זייערע מענער, און נישט מטלטל זיין אין עירוב. אונזער "גאסט" רב, אין זיין דעמאגאגישן עדיטאריעל, האט זיך דערוואגט ארויס צוטרעטן קעגן אלע זקני הרבנים המובהקים מתלמידי כ"ק אדמו"ר הגה"ק מסאטמאר זי"ע, וואס זענען מעיד אז רבינו הק' האט חלילה קיינמאל נישט געזאגט עפיס קעגן טלטול אין א כשרן עירוב. אונזער גאסט וויל איינרעדן אונזערע וויבלעך, אז דעת רבינו הק' איז געווען, אז פריוואטע בלאק-עירובין, אדער אפילו עטליכע בלאק'ס צוזמען, מעג יא זיין אין וויליאמסבורג, נאר בתנאי אז זיי זענען אן קיין "השגחה", אבער אז אלע בלאק'ס זאלן צוזמען ווערן ארום גענומען מיט איין צורת הפתח, מיט א געהעריגע השגחה כדבעי, דאס נישט. און דאס דארף מכלומר'שט הייסן שיטת רבינו הק' זי"ע, לויט אונזער "גאסט - אחד הרבנים".

און אויב אזוי, לאמיר עם דערמאנען אז דער בארא פארקער עירוב האט זיך אויך אזוי אנגעהויבן. פונקט ווי אין וויליאמסבורג, איז בארא פארק אויך געווען פארפלייצט מיט צענדליגע פריוואטע בלאק עירובין, אין אלעס איז געווען שא און שטיל. נאר ווען עטליכע ערליכע איינוואוינער פון די לאוער 40 גאסן, האבן געוואלט, נישט מער און נישט ווייניגער, אז זייער צוה"פ זאל שטיין אונטער אן השגחה פון מורי הוראה מובהקים וואס וואוינען אין זייער געגענט, דעמאלסט, און נאר דעמאלסט, האט זיך די משפחה הידועה דערמאנט, אז לא עת לחשות! מ'מוז לוחם זיין! נישט קעגן די פארפלייצטע עירובין אין די גאנצע שטאט, נאר דווקא אויף די עירובין וואס שטיין אונטער אן השגחה. דערמיט האבן זיי געוויזען, אז די מלחמה זייערע איז נישט געצילט קעגען די מכלומר'שטע פירצה פון עירובין. די מלחמה זייערע איז קעגן די רבנים וואס האבן זיך דערוואגט צו געבן א השגחה דערויף...

אזוי ווי די משפחה הידועה האט אנגעפאנגן די מחלוקת אין די שטאט, מיט זייער פאלטשן קאמפיין קעגן די רבנים, מיט חתימות, און חששות פון פיצא, צייטונגען, פריצות, רה"ר דאורייתא וכו' וכו', האבן זיי דערמיט נאר אויפיל אויפגעטוהן, אויפמערקזאם געמאכט דעם צבור פון די אנדערע בלאק'ס אז זיי זאלן אויך האבן אן השתוקקות לדבר מצוה פון תיקון עירובין. וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ. ווי מער זיי האבן געהעצט מיט זייערע פאלשע פראפאגאנדע קעגען די רבנים המכשירים, אלץ מער האט זיך פארשפרייט נאך בלאק'ס און נאך בלאק'ס וואס זענען געווארען ארום גענומען מיט'ן עירוב, ביז אלע אונזערע בארא פארק איינוואוינער האבן זוכה געווען צו אן עירוב כללי, פונקט ווי אין ירושלים און בני ברק יצ"ו.

צו אונזער "גאסט", דער "אחד הרבנים" מיט זיין עדיטאריעל, זאגען מיר "האחד בא לגור וישפוט שפוט"? איידער איר קומט מסית ומדיח זיין בארא פארקע וויבלעך זאלן נישט פאלגן זייערע מורי הוראה'ס, זאלט איר פריער מקיים דעם "טול קורה מבין עיניך!" פארזעצונג אויף קומענדיגע זייט

דער טלטול פון "פלאש וויין" פון סקווערער רבין שליט"א אין וויליאמסבורג

וויליאמסבורג - פארגאנגענעם שבת פרשת אמור האבן פיל וויליאמסבורגער אידן געזעהן דעם סקווערער רבין שליט"א גייענדיג ארויס פון זיין שטוב אויפ'ן וועג צום טיש, צוזאמען מיט הרה"ח ר' ישעי' הי"ו דער משב"ק וואס האט געטראגען אויף די גאס דעם רבי'נס פלאש וויין...

די פאלשקייט פון די "כת הידוע" שאינם מודים בעירוב, וואס האלטן אין איין פראקלאמירען "חילול שבת דאורייתא", שרייט דאך עד לב השמים. פון איין זייט זענען זיי מפרסם אין אלע צייטונגען בשם כ"ק אדמו"ר

מסקווירא שליט"א, כאילו ער האט געהייסן פאר זיינע חסידים זיי זאלן נישט מטלטל זיין בעירוב, בזמן וואס די פאקטן ווייזען פארקערט. דאס איז נישט קיין מעשה'לעך פון צייטונגען מיט שיערע'ס, דאס זענען לעבעדיגע עובדות "מעשה רב"ס וואס האבן לעצטע וואך פאסירט ברחובה של עיר. איז דען דאס נישט גענוג א באווייז וואס פאר א פארשוועכונג פון אונזערע הייליגע תורה די "כת הידוע" מאכן, כדי צו פארטאמען אונזערע מוחות מיט גלגול ר"ל על חכמינו ז"ל וואס האבן מתקן געווען די מצוה פון עירובין.

דברי בזיון אחר מיטתן של רבנים שוכני עפר פון הונדערט יאהר צוריק

די היינטיגע וואך האט זיך די משפחה הידועה דערוואגט צו טוען די גרעסטע "מעשה נבלה" וואס איז נאר שייך, צו זיין א "מספר אחר מיטתן של תלמידי חכמים". זיי האבן מפרסם געווען אין די חרדי'שע צייטונגען שרעקליכע דברי בזיונות קעגן א רב מובהק, א גאון מפורסם, וואס איז נסתלק געווארן 90 יאר צוריק אין ניו יארק, ווי זיי טוען אזוי מיאוס ארונטערייסן דעם שערפ'ער רב, נאר צוליב ווייל ער איז געווען בשעתו דער וואס האט מתיר געווען, ע"פ דעת תורתו, מטלטל זיין אין מזרח מאנהאטען.

עס איז אינטרעסאנט ווי די משפחה הידועה זענען די וואס רעדן זיך אפ קעגן בזיון רבנים, ובפרט שוכני עפר, דארט ווי ביי זיי אליין איז אלע מיטלען כשר אין זייער מלחמה קעגן כאטש וואס פאר אן עירוב.

וואס ווייסן מיר, און ווי מעגן מיר, זיך היינט אריינמישן, ווער איז יא גערעכט געווען, און ווער נישט, אין די מחלוקת'ן פון די ראשי הקהלות בימים ההם. פון איין זייט איז געשטאנען די אגודת הקהלות וואס בראשם

איז געשטאנען הגאון ר' יעקב יוסף ז"ל פון קאוונא וואס איז אויפגענומען געווארן פון די אגודת הקהלות אלץ "רב הכולל דנויארק". און פון די אנדערע זייט איז געשטאנען די גאליציאנער אידן מיט די חסידים, צווישן די 20 קהילות, אונטער די פירערשאפט פון דער שערפ'ע רב הגאון הרב יהושע סיגעל ז"ל, וואס צוליב זייער תערומות או מ'האט זיך מיט זיי נישט גערעכענט ביים אויפנעמען רבי יעקב יוסף ז"ל אלץ "רב הכולל". דאס האט דאן געשאפן א גרויסע אלגעמיינע שפאנונג, צווישען זיי אויך בנוגע דעם קאנטראל איבער די שחיטה.

כדרך של מחלוקת'ן זענען אלע מאל דא צוויי צדדים, און ווער קען היינטיגע צייטן פסקענען, צו דער שערפ'ע רב ז"ל האט יא געהאט א רעכט אדער נישט, צו חתמ'ענען זיין נאמען אלץ "רב הכולל לאגודת הקהלות אנשי פולין". מ'האט אונז נישט ממנה געווען אלץ בוררים צו פסק'ענען, היינט, ווער פון די רבנים שוכני עפר מיט 100 יאהר צוריק, איז געווען גערעכט אדער נישט.

עדיטאריעל:

א "גאסט" אין שטאט

פארזעצונג פון פריערדיגע זייט

וואס טוט זיך מיט אייערע פארפלייצטע "קורה'ס און לחי'ס" איבער גאנץ וויליאמסבורג? אויף אועלעכע בלאק-עירובין איז דאך הכל מודים אז דער רבי זי"ע איז געווען א מנגד, ווי דער גראטווארדיין/ער רב ז"ל איז דאס מעיד, אז דער רבי האט עם נישט געלאזט ציען אן עירוב פון זיין ביהמ"ד אויף 10טער עוועניו ביז מיימאנדיעס שפיטאל. פארוואס רעט נישט דער "גאסט" וועגען דעם אמת'ן ציל פון די "בעלי העירוב" אין וויליאמסבורג?

אמת, די משפחה הידועה האט גדונגען אייערע סערוויסעס, ווען זיי האבן אנערקענט אז זייער פריוואטער "מאנאפאל" אויף די בארא פארק איינוואוינערס ווערט נעבעך אינגאנן צופאלן. אבער וויפיל מאס חוצפה דארף מען צו האבן, אריינצושלעפן "סאטמאר" צו באשיצן זייער פריוואטן "מאנאפאל" פראבלעם? און עד כדי כך אז ס'זאל מכלומר'שט הייסן, חלילה, "רבן דקרו"? וועמען ווילט איר דא איינרעדן, אז פאפא רב זצ"ל, שארמאשער רב זצ"ל, שטשאקאווע רב זצ"ל, סאמבאטהעלי רב זצ"ל, וואס זיי אלע האבן געשריבן, איינס ביי איינס, קלארע דיבורים אין זייערע בריעווע, מעודד זיין תיקון צוה"פ אין וויליאמסבורג, אז זיי זענען אלע נחשד חלילה אויף "רבן דקרו"? האבן דען די דאזיגע גדולי הרבנים בשעתו געוואלט צוברעכן דערמיט א "סאטמארן מאנאפאל"? איז דען הגה"צ דער סערדאהעלי רב שליט"א נישט אריין להיכלו פון כ"ק אדמו"ר מסאטמאר שליט"א (צוזאמען מיט זיין ברודער הגה"צ אב"ד ווען שליט"א) זיך דורכרעדן איידער ער האט מחליט געווען מתקן זיין א צוה"פ ארום גאנץ בארא פארק?

ווער איז נאך אזוי נאמן, און ווער ווייסט נאך אזוי גוט ווי הרב החסיד ר' יוסף אשכנזי שליט"א נאמן ביתו של רבינו זי"ע איבער פערציג יאהר, וואס מיט זיין בעקאנטן מכתב עדות, און אסאך מער דערפון איז ער מעיד בע"פ אויף די לעצטיגע גאנצע "אנטי" פראפאגאנדע בשם רבינו זצוק"ל אז דאס אלעס איז שקרים וכזבים ממש, והאיך יוכל החי להכחיש את החי? וועלעכע ווייבלעך ווילט איר איינרעדן אז אועלעכע חשובע רבנים מוכהקים מבחירי וחביבי תלמידי רבינו זי"ע ווי הגה"צ דער אודווארי רב שליט"א (וואס איז לעצטענס ממש קראנק דערפון), אדער הגה"צ דער קארלסבורגער רב שליט"א, זיי זענען פלוצים געווארן לחממים קעגן שיטת רבינו זי"ע. דער שקר שרייט דאך ביז צום הימל...

מיר פארשטייען, אז פאר די משפחה הידועה מיט זייער "גאסט", טוט זייער וויי אז רבינו הק' מסאטמאר זי"ע האט קיינמאל נישט גע'חתמ'עט אן אפיציעלען איסור קעגען עירובין. ווי אויך האט די "התאחדות הרבנים" קיינמאל נישט ארויסגעטראטען מיט א "קול קורא" צו אסר'ען, טראץ וואס די "אגודת הרבנים" מיט הרב סאוויצקי פון באסטאן האבן יא ארויסגעגיבען א בפירוש'דיגע איסור. דאס איז א פאקט וואס זיי קענען נישט לייקענען.

די משפחה הידועה האט באשאפן אן "עגל", און זיי ווילען אריינשלעפן די קהילה קדושה סאטמאר, זאלן אלע נאך שרייען "אלה אלהיך ישראל". איהר וואוינט דאך היינט אין בארא פארק,

פונעם בני יששכר ביז'ן חידושי הרי"ם

פארזעצונג פון ערשטע זייט

געווארן, אז די הייליגע הקפדה צו זיין א "מודה בעירוב" איז געווען נישט נאר אין גאליציע, נאר אויך טיף אין קאנגרעס-פוילין, און פון אזא גרויסן מנהיג ורבן של ישראל ווי דער הייליגער חידושי הרי"ם זי"ע.

אז מ'רעדט שוין דערפון, איז כדאי צו דערמאנען אן עובדא וואס הרה"ג מוהרמ"מ ווייסמאנדל שליט"א דומ"ץ נייטרא אין מאנסי האט פארציילט, אז ווען זיין עלטער-שווער דער "מנחת יצחק" זצ"ל איז איינגעשטאנען ביי עם אין מאנסי, איז דעמאלס געווען א גרויסן פולמוס אין מאנסי איבער'ן נייעם עירוב, פונקט ווי היינט אין בארא פארק, און ער האט זיך ביז דאן נישט מצטרף געווען להיתר. האט עם דער "מנחת יצחק" פארציילט, אז אין גרויסווארדיין וואו זיין שווער איז געווען דער רב, איז געווען א מחלוקת איבערן עירוב, און די סאטמארע חסידים זענען געווען פון די קעגענערס. איינמאל איז דער סאטמאר רב זצוק"ל געקומען אויף שבת קיין גראטווארדיין, האבן די חסידים געהאט א חשבון, אז דער רבי וועט זיך אוודאי פארבינדן דעם האלז מיט'ן טאשנטיכל, וועט דאך דאס זיין א גרויסע נצחון קעגן דעם רב. שבת נאכמיטאג איז דער סאטמאר רב זצוק"ל געקומען אויף א ווייט צו זיין שווער, דער רב, און נאך ווי זיי האבן זיך מפלפל געווען בהלכות עירובין, איז דער רבי איז ארום פון שטוב מיט די באגליטונג פונעם רב, אין געגאנגען אין די גאס א שטיק וועגס מיט'ן טאשנטיכל אין דער האנד, איז אזוי האט זיך ב"ה אפגעשטעלט די מחלוקת.

ענין וואס ער האט אליין געהערט פון כ"ק אדמו"ר הגה"ק בעל בית ישראל זצוק"ל, וואס דערפון זעט מען, אז נישט נאר דער הייליגער בני יששכר זי"ע האט געהאלטן אז ס'איז אן ענין מטלטל צו זיין, כדי מ'זאל נישט זיין אין כלל פון גדר "אלו שאינם בעירוב".

אזוי ווי דער ענין פון עירוב איז היינט א הייסער, און דער מספר העובדא איז גאר אן איידלער איד, האט ער געבעטן מ'זאל דערווייל נישט דערמאנען זיין נאמען. אבער אפילו אהן פרסום שמו המפורש, ווייסן שוין חסידי גור גאנץ גוט, ווער איז דער בעל העובדא.

אין שנת תש"ו האט דער רבי, דער בית ישראל זי"ע, עם געפרעגט, היטכן אז ער איז מחמיר אויף זיך נישט מטלטל זיין בעירוב? נאך דעם וואס ער האט דעם רבי'ן גינעפערט, האט עם דער רבי געזאגט, "אלסט וויסן, אז דער חידושי הרי"ם האט מקפיד געווען מטלטל צו זיין אין עירוב, אלץ ענין פון 'מודה בעירוב". דער רבי האט מיר דערלאנגט א "זעקל" אין דער האנט, אין מיך געהייסן ארויסגיין דערמיט.

די עובדא האט א געוואלדיגן חשיבות, ווייל ביז היינט האט מען דעם ענין געהאט מקובל נאר פון הגה"ק בעל בני יששכר פון דינוב זי"ע, וואס דארט געמט זיך וואס זיין אור-אור-אייניקל הגה"ק בעל מנחת אלעזר ממזנקאטש זצוק"ל שטרענג מקפיד געווען מטלטל צו זיין, אין יעדער שטאט וואו דער עירוב שטייט אונטער די השגחה פון אן ערליכן רב. די וואך זענען מיר געוואויר

ווייסט איהר דען נישט וויפיל יראים ושלמיים, ובפרט פון די גרויסע תלמידי חכמים פון סאטמאר, צווישן זיי דינים ומו"צ, האלטן קלאר אז דעם רבי'ן ז"ל'ס התנגדות צום היתר טלטול אין מאנהאטען בשעתו, האט גארנישט קיין שייכות לעניינינו היינט, ווייל אין מאנהאטען האט מען קיינמאל נישט געמאכט אן עירוב מיט א צוה"פ, נאר מ'האט זיך פארלאזט אויף די געבוטע טרעין עלעוועיטערס וכיו"ב, און דערצו דער שפלות מצב היהדות ווי ס'איז דעמאלס געשטאנען כידוע. ווי קען מען מאכן דערפון א "גזירה שוה" אויף א היינטיגע חרדי'שע שכונה, וואו מ'איז מתקן א

פארזעצונג אויף קומענדיגע זייט

דעת תורה

מהגה"ק מהרש"ם מברעזאן זצ"ל

שמותר לערב בעיירות גדולות דאין לנו רשות הרבים דאורייתא

דזומה"ז שנתחדש מרכבת הברזל (באהן) ורבים נוסעים ממקום למקום שוב הוא בכל מקום העיירות שעוצר הבאהן דרך שם נדין רה"ר, דזמשך הזמן עוברין ס"ר עכמ"ד (השואל).

לענ"ד אין שום הכרח לדחות דברי הבית אפרים וכל עיר שאין מצוי שיעברו ס' רצוא ציוס אחד אין לה דין רה"ר, וזפרט שאין בדרכים של מרכבת הברזל ט"ז אמה, וגם צעינן שיהי' הדרך צעיר מפולש משער לשער וליכא".

(שו"ת מהרש"ם ח"ג ט"י קפ"ח)

"...בשכונת רחובות צעיה"ק ט"ז אשר המצואות רחצים ט"ז אמות והם מפולשים משער לשער וכו' אם מותרין לטלטל בשבת ע"י העירובין שנעשו סביב כל השכונה?

בני"ד שאפשר לעשות לוח"פ וזודאי נעשה עירובין סביב השכונה בלחי מכאן ולחי מכאן וחבל קשור על גביהן כמצואר צסי' שס"ג א"כ כל השכונה כחצר אחד".

(שו"ת מהרש"ם ח"ג ט"י י"ד)

"...הנה מ"ש הרב נדין אם יש צוה"ז דין רה"ר, כבר האריך הרחיב הדיבור צוה צשו"ת בית אפרים חאו"ח סי' כ"ו והוכיח כדעת המקילים וספר ומנה המון פוסקים ושכן המנהג, וגם אני הארכתי צוה... והעליתי דעיקר כדעת הצ"ח שם דצעינן שיהו הדרכים רחצים ט"ז אמה ומפולש משער לשער וגם ס' רצוא עוזרים צו בכל יום, גם העלה הצ"ח שם דדוקא עוזרים צרגל צעינן ולא העוזרים במרכבות ועגלות, דצעינן דומיא דדגלי מדבר.

ולכן גם בעיירות גדולות אם אין הדרכים מפולשים משער לשער ורחצים ט"ז אמות וס"ר עוזרים צו בכל יום אין להם דין רשות הרבים".

(שו"ת מהרש"ם ח"א ט"י קס"ב)

"...בדבר מה שחידש (השואל) צוה דמצואר צאו"ח סי' שמ"ה שצוה"ז ליכא רה"ר משום שאין ס"ר עוזרים בכל יום, והעלה רו"מ דאין הכוונה שיעברו בכל יום רק שיהי' נמסר לרבים לילך בכל עת המצטרך וכו' ועפי"ז חידש

היסטארישע שקרים, זיופים ומילופים אין נאמען פון מהרש"ם מברעזאן זצ"ל

פארזעצונג פון זייט 4

מאנהאטען וואס איז פאר עם פארגעשטעלט געווארען, דערפאר זאל מען זיך מער נישט פארלאזען אויף זיין פריערדיגען היתר, ווי ער שרייבט "איני אומר היתר ולא יסמכו עלי בזה". אבער, ווי ווייט איז פון אט די ווערטער זיינע, ביז צו שרייבען "געפונען געווארן א היסטארישע כ"ק פון הגאון מהרש"ם מברעזאן אקעגן אן עירוב אין ניו יארק".

נאך א וויכטיגע נקודה קומט אויס קלאהר מדבריו הקדושים פונעם ניי-געפונענעם כ"ק פון ברעזאנער רב זצ"ל, אז אויף אזא סארט ציור תמונה וואס איז פארגעשטעלט געווארן מתחילה צום ברעזאנער רב, דערויף איז יא גילטיג זיין היתר. זיין צוריק ציען איז נאר צוליב דעם פראבלעם אז ס'איז נתעורר געווארן ביי עם א ספק אין דעם ציור פון מאנהאטען פון וואס הרב סיגעל האט עם פארגעשטעלט, און אויך ווייל מ'האט עם געזאגט אז "בכל יום נעשים שם שינויים". דאס הייסט אין אנדערע ווערטער, אז אהן אט די דאזיגע שינויים אין די מצאות, איז נאך א ודאי גילטיג דעם מהרש"ם'ס ארגענעלע היתר.

אין זייער ארטיקל גופא, פראבירען זיי אומפארשעהמטער- הייט אריין צו שלעפן דעם מהרש"ם, כאילו ער איז מסכים מיט אלע פלפולים ומסקנות פון ר' עזריאל לעמיל הערמאן ז"ל בעל מחבר ספר "מים רבים". כאילו דער מהרש"ם האט דערנאך צוריק- געצויגען פון אלע זיינע פסקים און הוראות בהלכות עירובין. בשעה אז דעם געפונענעם כתי"ק גופא שרייבט דער מהרש"ם קלאהרע דיבורים, "מפני חולשת גופי כעת, אי אפשר לי להודק לעיני בדברי פלפול". דאס הייסט אז דער מהרש"ם האט איבערהויפט נישט געהאט כחה מעיין זיין אין הרב הערמאן'ס פלפולים (נישט ווי אין זייער פאלשע איבערזעצונג כאילו דער מהרש"ם שרייבט אז

"איך קען נישט געהעריג מעיין זיין אין זיין דברי פלפול". ווי יעדער בר דעת פארשטייט אליין, אז צוליבן "מים רבים" פון הרב הערמאן, ווערען נישט אויסגעמעקט גאנצע תשובות פון פסקי מהרש"ם, ווי למשל, די הוראה פון ברעזאנער רב אז מ'קען זיך פארלאזען אויף "מחיצות בידי שמים", א.א.וו.

מיר וועלן זיך דא נישט אפשטעלן אויף די דברי פלפול פון הרב הערמאן, ווייל זיין גאנצע שקלא וטריא אין די חששות לגבי מאנהאטען, וואס דער כת הידוע ברענגען אראפ אין היינטיגן צייטונג, איז בנוגע צו מ'קען זיך פארלאזן אויף "מחיצות היס" פון דריי זייטן שנעשו "בידי שמים", און אויף די טרען-עלעוועיטארס אויף די פערטע זייט פון מזרח מאנהאטען. זיינע פלפולים זענען לגמרי נישט נוגע לגבי ברוקלין, וואס פארמאגט מחיצות וואס זענען געמאכט געווארן "בידי אדם", וואס האבן א חשוב'ען הלכה סטאטוס. און בפרט אז בארא פארק האט אן עירוב מיט א געהעריגן צורת הפתח, וואס מאנהאטען האט קיינמאל נישט געהאט. ווייל אין מאנהאטען האט מען קיינמאל נישט מתקן געווען אן עירוב.

כדי זיך איבערצוצייגן אז הרב הערמאן'ס חששות האבן גארנישט צו טוען מיט אונז, איז כדאי אראפברענגען זיין לשון השאלה ותחילת התשובה: "שאלה, פה בעיר נויארק בצד מזרח העיר הולך נהר האדסאן בג' רוחות, ובצד הרביעי הולך מסילת הברזל למעלה על עמודים גבוהים הרבה... וא"כ אותו חלק העיר מוקף מחיצות מכל צד, אי מותר לטלטל בין המחיצות או לא. תשובה - בדבר זה יש ה' חששות. (א) חשש שמא יעלה המים שרטון. (ב) חשש דאתי רבים ומבטלין המחיצה של הנהר שלא נעשה בידי אדם. (ג) חשש של מוקף לדירה. (ד) חשש על המחיצה הרביעית דשמא אינה מחיצה. (ה) על רגל האסורה

במקומה אוסר שלא במקומה, עכ"ל. זעען מיר דאך, אז די גאנצע היסטארישע באריכט פון כת הידוע איבער מאנהאטען אין היינטיגן צייטונג, האט אבסעלוט גארנישט צו טוען לענינו אין שכונת בארא פארק ברוקלין.

נאך א געמיינע זיוף פון די כת הידוע, איז וואס זיי שרייבן כאילו הרב הערמאן האט אין זיין "מים רבים" מברר געווען להלכה, אז צום דין "רשות הרבים" דארף מען נישט האבן קיין ס' ריבוא ברחוב, נאר ס'איז גענוג ס' רבוא בצירוף כל העיר. אזא "בירור" עקזעסטרט נישט אין זיין גאנצען חיבור. דערצו שרייבען זיי נאך אן עם הארצ'ישען זיוף, אז אין "מים רבים" שרייבט ער לגבי דעם דין פון "אתי רבים ומבטלי מחיצתא", אז אפילו די ס' רבוא גייען נישט דורך אויף איין ארט, נאר זיי גייען דורך ארום און ארום איבער די גאנצע לענג און ברייט פון די מחיצות, איז עס אויך מבטל די אט דער גאנצער אויפטו איז נוגע נאר לגבי מחיצות היס, און נישט לגבי מחיצות שנעשו בידי אדם, כבנידון דין, כמבואר להדיא בכל הפוסקים (עי' שו"ת חכם צבי סי' ל"ו, ושו"ת שאילת יעב"ץ סי' י"ו, שו"ע הרב סי' שמ"ה בקו"א, ושו"ת חתם סופר סי' פ"ט, ועוד, ועי' בשו"ת בית שלמה סי' נ"א שהאריך בזה. וכן כתב מפורש המהרש"ם בדעת תורה סי' שס"ג).

אגב, אויף וואס די כת הידוע שרייבן אז עס דארף נישט זיין קיין ס' ריבוא עוברים, נאר מ'איז מצרף מכל העיר, שרייבט קלאר דער מהרש"ם (ח"ג סי' קפ"ח), אז אויף די דאזיגע טענה "כבר ישב על מדוכה זו הרב השואל (המשכנ"י) בשו"ת בית אפרים וכו', און עס מוז זיין ס' רבוא עוברים באותו דרך".

נאך א סילוף ברענגען די כת הידוע בשם דעם פלונסקער רב זצ"ל אין זיין שו"ת תירוש ויצהר, אז די רבנים פון ניו יארק האבן געטענה'עט קעגן דעם עירוב, אז גאנץ מאנהאטען איז א רה"ר דאורייתא, מחמת דעם טעם הנ"ל. אין צייט וואס דער פלונסקער רב שרייבט קלאהר 20 יאהר שפעטער

אין שו"ת תירוש ויצהר (סי' ע"ג) וז"ל: "ובענין שטענו הרבנים, ש"ברחוב בראדוויי" יש ס' רבוא דהוי רה"ר (הרי משמע ברור דתליא ב"רחוב", ולא בכל העיר שהיו בה כמה מיליאן, וזו היתה טענתם), והשיבו המתירין, הא אין לו דין מפולש", עכ"ל. עס קומט טאקע א גרויסן יישר כח פאר די כת הזייפנים הנ"ל פאר ברענגען דעם פסק פון הגאון בעל תירוש ויצהר וואס איז געווען ראש הרבנים אין ווארשא, ווייל לויט זיין פסק (בצירוף מחותנו הגאון אב"ד סעראצק עיי"ש) איז אוודאי דא אין בארא פארק האבן מיר נישט קיין רחוב וואס ס'זאל האבן ס' רבוא, אין אויך נישט קיין רחובות מפולשין.

נאך אן עם-הארצות'שן זיוף פון די כת הידוע, איז דאס וואס זיי ברענגען אראפ פון הרב הערמאן'ס "מים רבים", אז ער זאל האבן געשריבן, אז אפילו אין מחיצות שנעשו בידי אדם, אויב עס געפונען זיך אין זיי פירצות יתיר מ'אמות, איז עס א רה"ר מן התורה. דאס איז א פשוט'ער סילוף, ווייל הרב הערמאן רעדט נאר לגבי א דין דרבנן, אז דארט ווי ס'איז פארהאן א פירצה יתיר מ' טאר מען נישט מטלטל זיין אהן א תיקון ע"י צורת הפתח (כמבואר בפמ"ג סי' שס"ג במ"ז ס"ק א', שו"ת בית אפרים סי' כ"ו, שו"ת מהר"י מסלוצק סי' י"א, ערוה"ש סי' שס"ב סעי' כ"ו, שו"ת אחיעזר ח"ד סי' ח', חו"א אר"ח סי' ק"ז, ועוד).

און ווידער נאך א שקר וואס זיי שרייבן בזה"ל: "ער (הרב הערמאן) איז אריבערגעפארן קיין אייראפע, און האט זיך מפלפל געווען מיטן ברעזאנער רב און מיטן סטאניסלאווער רב (בעל הרי בשמים), און זיי האבן מודה געווען צו זיינע טענות". זיי זענען מעלים פונעם ציבור ווען הרב הערמאן איז געפארען קיין אייראפע. ווייל אין די הקדמה צום "מים רבים" שרייבן די בני המחבר, אז זייער פאטער הרב הערמאן ז"ל איז ארויסגעפארן קיין פוילין אין שנת תר"ע (1910), א יאהר נאכ'ן הסתלקות פונעם סטאניסלאווער רב זצ"ל (כ"א סיון פארזעצונג אויף קומענדיגע זייט

דיסטארישע שקרים, זיופים ומילופים אין נאמען פון מדרש"ם מברעזאן זצ"ל

פארזעצונג אויף זייט ...

שנת תרס"ט, נו, אויב אזוי, ווי
איז מעגליך אז דער סטאניסלאווער
רב זאל האבן "מודה" געווען צו
הרב הערמאן'ס טענות... און ווי
שטארק דער מהרש"ם זצ"ל האט
"מודה" געווען צו הרב הערמאן'ס
איסור, ועהט מען פון דעם
מהרש"ס'ס בריעוו, ווי דערמאנט
פריער, אז ער נעמט נישט סיי
וואס פאר א שטעלונג להלכה לגבי
ניו יארק. נישט אומזיסט האט הרב
הערמאן ז"ל קיינמאל נישט מפרסם
געווען דעם בריעוו פונעם
מהרש"ם, טראץ וואס דער ברעזאנער
רב בעט זיך ביי עם "ויראה בטובו

לפרסם שם מכתבי זה..."

ווער דער הרב הערמאן ז"ל
איז געווען, איז אונז בכלל נישט
נוגע, פונקט ווי ס'איז אונז נישט
נוגע ווער דער הרב סיגעל ז"ל
איז געווען. כבודם במקומם מונח.
נאר לגבי וואס דער כת הידוע
מאהלט א בילד כאילו הרב
הערמאן איז געווען א גרויסער
חסדישער גאון וצדיק, שטימט
עפעס נישט אינגאנצען מיט די
תוארים וואס דער מהרש"ם שרייבט
אויף עם אין דעם דאזיגן
געפונענעם כתי"ק, נישט מער ווי
"הרב המופלג בתורה", ותו לא
מידי, נישט ווי זיין דרך צו

שרייבען אויף גאונים וצדיקים.
אויך איז כדאי צו ציטירען א לשון
וואס הרב הערמאן ז"ל שרייבט אין
די הקדמה צו זיין חיבור "מימי
הדעת" אויף הלכות מקואות, וזה
לשוננו: "ואף שהגה"ק מו"ה חיים
האלבערשטאם מסאנץ עשה חיבור
על מקואות ושמו דברי חיים... מ"מ
לא יצא ידי חובתו בזה, שהדינים
המחודשים שם המה מועטים... שהי'
כותב בהפוזן מפני אפס הפנאי שהי'
לו טרדה בהרבה ענינים, ומפני כן
במחילת כת"ה לא ירד לעמק השה
בהרבה ענינים"... דוכט זיך, אז
קאמענטארען זענען איבעריג!
דער כת הידוע פירן אויס
זייער היסטארישן באריכט, אז דער
היתר העירוב אין מאנהאטען פון
די "נישט ערליכע רבנים, האט
געברענגט אויך אין די שפעטערדיגע
יאהרן ביטערע נאכפאלגן, פון וואס

מיר לייךן ביזן היינטיגן טאג".
ראויים הדברים על מי שאמרן,
טאקע צוליב די דאזיגע
עם-הארצים שאין בהם דעת, ואם
אין דעת הבדלה מנין, צו קענען
מבדיל צו זיין, צווישן מאנהאטען
מיט ברוקלין, צווישן מחיצות בידי
שמים צו מחיצות שנעשו בידי
אדם, צווישן אן עירוב פון טרעין-
עלעוועיטארס צו א מהודר'דיגן
צוה"פ, צווישען אן עירוב ארום א
גאנצע שטאט אדער נאר ארום א
שכונה. ווער זענען די וואס
"ליידן?" אויב נישט אונז, וואס
מיר ליידן פון די דאזיגע מחוסרי
דעה, וואס לויפן נאך יעדן שבת
ווייבלעך מיט מיידלעך, שרייען
און שעלטן "מחלליה מות יומת"...
אזא מין טעראר וואס איז נאך
נישט געהערט געווארן אין קיין
שום עיר מתוקנת בעירוב בעולם.

להתוודע ולהגלות

על דבר הקול קורא של רבני פלעטבוש מיום ר"ח ניסן תש"ס אשר נדפס ב'יתד נאמן'
ובעוד מקומות, "שלא יועילו שום תיקונים להתיר הטלטול בשום שכונה בברוקלין,
ואפילו אם יעשו עירוב יהיה אסור לטלטל בו בין גדולים בין קטנים", על זה גילו דעתם
הרבנים הרשומים מטה, שחתימת שמם מזויפת, כי מעולם לא חתמו על קול קורא זה.

הרב אביגדור הכהן מיללער
רב בית ישראל דרגבי

הרב אברהם יעקב הכהן פאם
ראש ישיבת תורה ודעת

Rabbi Yisroel L. Gorniah
1421 Avenue C
Brooklyn, N.Y. 11230
(718) 876-8756

ישראל פינחס הלוי נארניש
רב דקהל חיזוק הדת
ברוקלין, נ.י.

זשיק פ' אא"י כת' ניסן ג'ש"ס

נס"ד

זאג א'אדע'י

מה שחממ' את איסור ג'ידון צ'ינאין הי'ה
יק ב'נאז ע'טט'א פ'אצ'ט'אול ו'באל' אן
הי'ה כ'וונ'א' א'ה'ג'ע'ה ב'ש'מ א'וסן א'ז'ע'ן
ג'ידון צ'ינאין ב'ב'א'א פ'א'ק ש'צ'ה ני'ן
הי'ד'י ב'ד'ני ב'א'א פ'א'יק א'פ'ס'וק כ'נ'א'ו
צ'י'נ'ה'ם.

ואל'א'י בא'ז'פ'ה ב'יו'ם ו'ז'מן הי'ה
י'ש'אל פ'י'נ'ח'ס הל'וי נ'אר'ני'ש

תורה תורה חגרי שק!

אכן נודע הדבר, מחוייבין אנו למחות מחאה אדירה,
וראוי לקרוע קריעה על דברי

מינות ואפיקורסות

שנאמרו להעיתון The New York Times
ואשר נדפסו היום יום ו' עש"ק במדבר בעמוד ראשון של The Metro Section

שההתנגדות לתיקון עירובין הוא בגלל:

ש"העירוב מוריד את ערך השבת,

כי ע"י עירוב, יום השבת נראית כיום חול"...

דברי כפירה אלו הם לגלוג על חכמינו ז"ל

ונגד "תורה שבע"פ"

כי הם מנגדים לעצם יסוד מהות התקנה שתיקנו חז"ל

להתיר הטלטול ע"י עירוב

"לצורך הנאתו, כדי לטייל" (פרישה טור או"ח סי' שצ"ה ס"ק א')

"שלא יהיו ידיו אסורות מלהוציא ולהכניס" (פמ"ג סי' ר"ס ס"ק ג').

על מחלל ע"ש זה בפהרסיא הכי גדולה לחלוק על

חכמינו ז"ל לומר שתיקון עירובין הוא זלזול בכבוד

השבת, הרי הוא מן הכת "שאינם מודים בעירוב",

כה"צדוקים" שלא האמינו בתורה שבע"פ. והוא בגדר

"ארוך אשר לא יקים את דברי התורה הזאת" (כמבואר

ברמב"ן פ' כי תבוא כז, כו).

המוחים על עלבונה של תורה